

Analyse: het dunne draagvlak van het Ondernemersfonds



In 2015 kreeg het Zaans Ondernemers Netwerk (ZON) een subsidie van € 50.000 van de gemeente om onderzoek te doen naar de instelling van een Ondernemersfonds.

Het eerste plan dat was ingediend leverde te veel vragen op. *Moest iedereen gaan betalen? Ook verenigingen, cultuur, sport, gezondheid? En was er eigenlijk wel draagvlak voor zo'n fonds?*

Het Zaans Ondernemers Netwerk (ZON) zegde toe dat onderzoek te doen:

Met het onderzoek wil de initiatiefgroep het draagvlak onder ondernemers onderzoeken voor een ondernemersfonds en de daarvoor benodigde OZB-verhoging, en daarnaast de mogelijke bestedingen inventariseren.

Blaauwberg en MeiKlaas

Deze opdracht werd uitgevoerd door de consultants van de bureaus Blaauwberg (van Aart van Bochove, inspreker bij de raad in Zaanstad) en MeiKlaas. In het nieuwe plan stonden veel ideeën over bestedingen, over wie er moest gaan betalen (iedereen dus ó inclusief cultuur, sport, gezondheid etc.), maar curieus genoeg werd het draagvlak niet onderzocht.

Het zat namelijk wel snor het draagvlak, aldus de initiatiefgroep:

Via deze rapportage toont de initiatiefgroep aan dat het OZB-fonds niet alleen een goed, maar ook een breed gedragen idee is.

Elk bewijs voor deze stelling ontbrak, het was ó in tegenstelling tot wat het college gevraagd en de werkgroep beloofd had ó niet onderzocht.

Waarom de initiatiefnemers zo achteloos met hun opdracht (en de € 50.000 die daar voor waren uitgetrokken) zijn omgesprongen, is onduidelijk.

Voor of tegen?

Het gevolg is dat de raad via insprekers, verklaringen van ondernemers, de media en brieven bestookt wordt door voor- en tegenstanders. Met alle gevolgen van dien. Zijn ze nu voor of tegen in Assendelft en Westzaan? Is er een stemming geweest in Molletjesveer/Noorderveld of is dat niet het geval geweest? Zijn de bedrijven in de Achtersluispolder en Zuidervaart/Westerspoor voor of alleen het *bestuur* van Zaandelta? Waarom hebben de initiatiefnemers het draagvlak niet onderzocht?

Wat zegt MBK Nederland?

Draagvlak onder de ondernemers peilen. Formele raadpleging van alle ondernemers en eventueel andere belanghebbenden.

Het draagvlak

Een mogelijke verklaring is dat de initiatiefnemers eigenlijk al weten dat het draagvlak niet zo groot is. In hun rapport van februari 2016 schrijven ze:

Op de twee grootste bedrijventerreinen van Zaanstad zijn verenigingen actief met omstreeks 140 leden. Dat is ongeveer een kwart van het aantal bedrijven.

En:

Er zijn in Zaanstad verenigingen die tot 60% van de bedrijven in hun gebied als lid tellen. Maar jaarlijks keert de hoogte van de contributie terug als discussiepunt.

Dus op de grootste terreinen wil 75% niet betalen en zelfs als de meerderheid lid is, heeft men problemen met de contributie. Dat men vrijwillig meer gaat betalen of dat de niet-leden voor een OZB-verhoging zijn, lijkt uitgesloten.

Vijf bedrijventerrein en zeven winkelgebieden

Waarom hebben de onderzoekers van Blaauwberg en MeiKlaas zelfs niet de leden van de vijf bedrijventerrein en zeven winkelgebieden ondervraagd? Zijn zij eigenlijk voor? Dat de niet-leden niet op een belastingverhoging staan te wachten, is uiteraard duidelijk.

De *besturen* van ondernemersverenigingen van bedrijventerrein en winkelgebieden zijn in veel gevallen wel voor. Ook dat is niet zo vreemd. Als het ondernemersfonds doorgaat, kunnen zij beschikken over veel ruimere budgetten dan voorheen, het grootste fonds (Zaandam-West) krijgt bijna € 450.000 per jaar, het kleinste (Zaanse Schans) € 13.000. (kaart van de gebieden onderaan)

Het bestuur van het Ondernemingsfonds zelf kan zo'n € 250.000 uitgeven.

BIJLAGE 1: Overzicht Trekkingsrecht/gelden

Bedrijventerreinen:	
ABIN (Assendelft)	€ 42.000
BVNM (Molletjesveer- Noorderveld)	€ 148.000
Hoogtij	€ 45.000
Zaandelta (Westerspoor, Zuiderhout)	€ 210.000
BIA (Achtersluispolder)	€ 155.000
Winkelgebieden:	
Zaandam west	€ 444.000
Zaandam Stadshart	€ 120.000
Wormerveer	€ 90.000
Krommenie	€ 66.000
Kern Assendelft	€ 51.000
Westzaan	€ 27.000
Zaanse Schans	€ 13.000
Overige:	
Sport	€ 61.634
Landbouw	€ 7.082

+ 15 % (Zaanstad Breed) = 1,7 miljoen

Maar lang niet alle ondernemers zitten op bedrijventerreinen of in winkelcentra. En lang niet alle niet-woningen zijn bedrijven.

Het grootste probleem dat het Ondernemersfonds oplost is dat van de *freerider*, een ondernemer die niet meebetaalt maar wel profiteert, volgens de initiatiefnemers:

ondernemers en instellingen die niet meebetalen aan collectieve arrangementen, maar er wel van meeprofiteren.

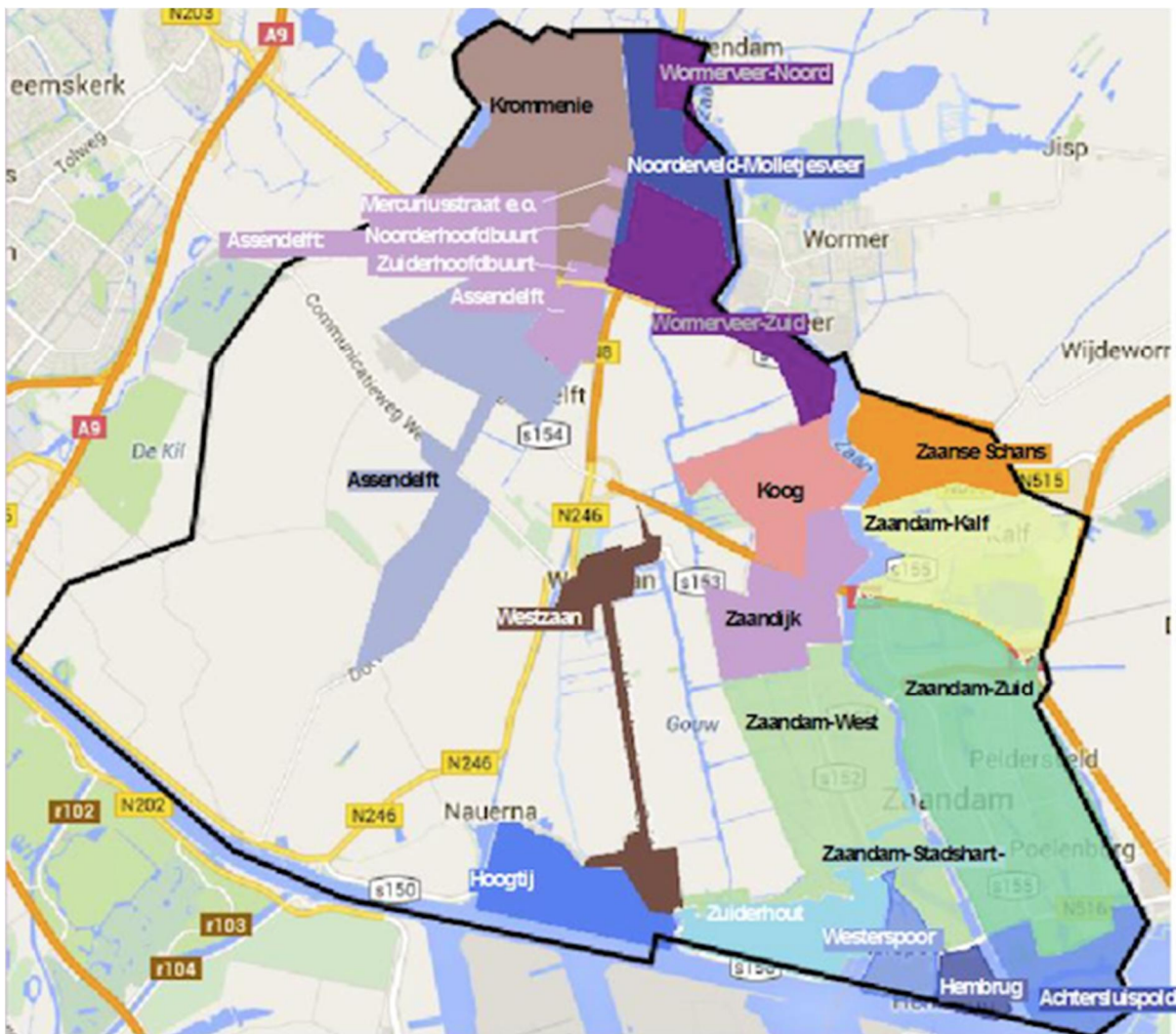
Wel betalen maar niet profiteren

Maar als er een Ondernemersfonds komt, ontstaat natuurlijk ook het omgekeerde: ondernemers die wel meebetalen maar niet profiteren. Wie niet in het winkelcentrum zit heeft niks aan de Sinterklaasintocht en de Kerstverlichting; wie niet op een industrieterrein zit kan ook niet profiteren van parkmanagement of extra bewegwijzering.

Elke snackbar in een woonwijk, elk administratiekantoor in buiten het centrum, elke fietsenmaker, elke nagelstudio, elke dierenarts, elke huisarts, elke kapper, elke fysiotherapeut die niet in een winkelstraat zit, elke ZZP'er die een kantoor in een niet-woning heeft, elke boer in het buitengebied, elke jachthaven aan de rand van de gemeente en elk tankstation aan de snelweg gaat meebetalen voor voorzieningen waar ze waarschijnlijk niet op zitten te wachten.

Aanvankelijk moesten ook alle sportclubs, stichtingen, verenigingen, culturele instellingen en zorgverleners mee gaan betalen, maar geschrokken door de weerstand is er nu een retributieregeling in het leven geroepen. Waarbij de belastingverhoging eerst betaald dient te worden, en vervolgens teruggevraagd kan worden via het Ondernemersfonds.

Dit zijn de gebieden:



PS: Ton Komen, één van de initiatiefnemers van het Ondernemersfonds, is een charme-offensief begonnen in [Zaanbusiness Magazine](#), de spreekbuis van ZON. Vorige maand kondigde hij aan dat de verhoging van de OZB geen lastenverhoging was maar contributie. Deze maand weet hij te vertellen wie de gemiddelde tegenstander van zijn fonds is:

de Zaankanter die zijn caravan in een bedrijfspand heeft staan en nu ineens € 25 aan bijdrage aan het fonds moet betalen.

Kennelijk heeft hij dus toch onderzoek naar het draagvlak gedaan. De vraag is dan waarom hij daar niet eerder mee kwam.